N°. 2604 — 1855.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG 20 NOVEMBER.

AMSTERDAM, 19 November.

ALLOKUTIE van Z. H. PIUS IX, gehouden in het geheim konsistorie den 3 November 1855.

Eerwaarde Broeders!

In Onzen Apostolischen ijver voor de algemeene kudde des Heeren, en in Onze vaderlijke liefde voor alle getrouwe volken aan het keizerlijk en koninklijk stamhuis van Oostenrijk onderworpen, hebben Wij, Eerwaarde Broeders, van het begin van Ons Opperpriesterschap af, Onze zorgen en vurige begeerten daaraan gewijd, dat Wij de zaken en belangen der godsdienst in dat uitgebreide rijk mogten kunnen regelen. Dank hebbe de oneindige goedheid Gods, en de vroomheid van Onzen Zeer waarden Zoon in Jezus Christus, Franz-Joseph, Apostoliesch Keizer en Koning van Oostenrijk, hetgeen Wij wenschten is Ons toegestaan, en dit maakt voor Ons een onderwerp van de grootste vreugde uit. Ter naauwernood had deze godsdienstige vorst de teugels des bewinds van het rijk zijner vaderen in handen, of met ijver gevolg gevende aan de regtvaardige wenschen van Ons en Onze voorgangers, en wel wetende dat Onze H. Godsdienst en haar heilrijke leering voor de volkeren de bron van vrede, van zekerheid en van waar geluk zijn, oordeelde hij niets zoo dringend en roemrijk voor zich, dan de zegeningen van alle welgezinden te verdienen, door de vrijheid der Katholieke Kerk, in de geheele uitgestrektheid van zijn gebied, te verzekeren en te beschermen.

Dagelijks met meer ijver en kinderlijke onderwerping Onze wenschen beantwoordende, verzoekt hij Ons dringend om een konkordaat met hem te willen sluiten dat, krachtens Ons Apostoliesch gezag, de kerkelijke belangen in zijn rijk regelen, en beter dan vroeger in de geestelijke behoeften van zijn volkeren voorzien zou.

Gij zult ligtelijk begrijpen, Eerwaardige Broeders, met hoeveel vreugde Wij dit lofwaardig aanzoek van zijn keizerlijke en apostolische majesteit ontvangen hebben, dat een zoo duidelijk blijk van de liefde geeft, die deze uitmuntende vorst voor de godsdienst gevoelt, terwijl het terzelfde tijd zoo volmaakt met Onze begeerte, en die van Onze voorgangers strookt.

Wij hebben dan ook Onze zorgen zonder uitstel er aan gewijd om met Gods hulp deze belangrijke zaak tot stand te brengen, en met Onzen zeer beminden zoon in Jezus-Christus dit zoo gewenschte konkordaat gesloten, dat door de van weerszijden gekozen gemagtigden onderteekend is; van Onzentwege door Onzen waarden zoon Michaël Viale Prela, Kardinaal en Priester van de H. Roomsche Kerk, door Ons en door den Apostolieschen Stoel als pro Nuntius tot zijne keizerlijke en Apostolische Majesteit gezonden, en laatstelijk door ons tot Aartsbisschop van Bologne benoemd; van wege den doorluchtigen Keizer en Koning door onzen eerwaarwaardigen broeder Jozef Othmar, Aartsbisschop van Weenen. Dit thans door Ons en door den Keizer en Koning geratifieerd konkordaat zal, volgens Onze bevelen, aan U worden voorgelegd, vergezeld van de Apostolische brieven, waardoor wij het regelmatig en plegtiglijk hebben bevestigd.

Maar voor dit oogenblik kunnen wij niet nalaten u openlijk in deze hooge bijeenkomst de buitengemeene vreugde uit te drukken, die deze gelukkige gebeurtenis ons doet gevoelen, omdat het ons is gegeven van in dat uitgebreide rijk te regelen, hetgeen de waardigheid, het gezag, de leer en de bescherming van de regten der Katholieke Kerk en van den Heiligen Stoel betreft, zoo ook wat het geestelijk heil dezer volken dagelijks bevorderen en vermeerderen kan.

Voor alles, Eerw. Broeders, is door dit konkordaat bepaald, dat de katholieke, apostoliesche en roomsche godsdienst altijd behouden en beschermd zal worden in geheel het keizerrijk Oostenrijk, en in alle Staten die er toe behooren, en dat zij in het bezit zal worden gesteld van alle regten en voorregten, die haar toekomen, krachtens haar goddelijken oorsprong en de kanonnieke wetten. En daar aan den roomschen Opperpriester, Stedehouder van Jezus Christus op aarde, en opvolger van den gelukzaligen prins der Apostelen, krachtens het goddelijk regt, den voorrang en de jurisdiktie in de geheele uitgestrektheid der Kerk toekomt, zoo is dit katholieke dogma in de akte-zelf in zeer duidelijke termen uitgedrukt, en heeft men bij gevolg ter zijde gesteld, voor altijd weg gelaten, en geheel doen verdwijnen de valsche, verkeerde, allernoodlottigste, met dit goddelijk voorregt geheel strijdige, en door den apostolieschen stoel steeds afgekeurde en veroordeelde denkwijze, dat het *placet* of *exequatur* van de burgerlijke regering vereischt zou worden voor geestelijke of kerkelijke aangelegenheden.

Het is daarom dat overeengekomen is, dat de wederkeerige betrekkingen tusschen al de Bisschoppen in de Oostenrijksche Staten, die van hun geestelijkheid en geloovigen en onzen Apostolischen Stoel, over alles wat de geestelijke en kerkelijke zaken betreft, geheel en al vrij zullen zijn, zonder dat zij ooit aan een keizerlijke autorizatie onderworpen zullen behoeven te worden, van welken aard die ook zijn mogt. Terzelfder tijd heeft men zorg gedragen dat de Bisschoppen een volle en algeheele vrijheid in de uitoefening hunner episkopale magt zullen genieten, en dat zij aldus zich dagelijks zooveel te beter zullen kunnen wijden aan hetgeen het heil hunner kudde van hen vordert. Want er is goedgevonden, onder andere punten, dat de Aartsbisschoppen en Bisschoppen volle vrijheid hebben om met hun geestelijkheid en geloovigen in verbinding te staan niet alleen, maar ook om herderlijke brieven, onderrigtingen en mandementen geestelijke zaken betreffende, te kunnen openbaar maken; leeken aan te nemen om hen volgens de regels door de heilige kanons voorgeschreven, op te voeden, hen in de heilige orden te ontvangen, of zoo zij zich onwaardig betoonen er uit te verwijderen; kleine beneficiën op te rigten parochiën te stichten en te organizeeren; openbare gebeden voor te schrijven en aan te wijzen. Synodes hetzij provinciale hetzij diocesale bijeen te roepen; een censuur uit te oefenen op alle slechte of aan de godsdienst en goede zeden tegenstrijdige boeken, en die aan de geloovigen te verbieden. En daar het van het hoogste belang voor de burgerlijke en kerkelijke maatschappij is, dat de jeugd van jongs af in de godsdienst en heilige leer geoefend worde, heeft men er in voorzien dat in alle openbare en bijzondere scholen, het onderwijs aan de katholieke jeugd op eene wijs gegeven worde, die geheel strookt met de leer der Kerk, zoodat de bisschoppen, krachtens hunne bediening, niet alleen op alle plaatsen het godsdienstig onderwijs aan de jeugd te besturen hebben, maar ook met de meeste zorg te waken dat, in welk deel van het onderwijs het ook zijn moge, dit geheel vrij blijve van alles wat niet met de katholieke godsdienst en goede zeden strookt, en daarom zullen alle scholen voor eerstbeginnenden aan een geestelijken inspekteur onderworpen worden. Tevens is voorgeschreven dat de bisschoppen in volle vrijheid, zooals de H. Kanons het voorschrijven, de direktie, het bestuur en de administratie van de seminariën bezitten zullen

Dat de instelling en de keuze der oversten, der professoren en der onderwijzers in de schoone letteren en wetenschappen en de toelating der leerlingen aan hunne wijsheid en goedvinden zullen overgelaten worden.

Maar nimmer zal het geoorloofd zijn buiten het gezag der Bisschoppen, de theologische wetenschap die van het kanonnieke regt, of den kathechismus te onderwijzen.

Alle geestelijke gedingen, die vooral welke het geloof, de sakramenten en de regten van de heilige bediening betreffen, zullen aan geestelijke regters onderworpen worden, die uitspraak zullen doen volgens de voorschriften van het koncilie van Trente, zelfs in zake van huwelijk, terwijl aan de burgerlijke regters alleen overgelaten wordt om van die zaken kennis te nemen, welke op de civiele uitkomsten van het huwelijk betrekking hebben. Het zal ook aan hetzelfde geestelijke gezag toekomen om over het bestaan der geboden, en over de beletselen tot het huwelijk te oordeelen, met de grootste zorg in acht nemende de wijze en voorzigtige voorschriften van het genoemde koncilie van Trente, en de apostolische brieven van Onzen voorganger Pius VI zaliger gedachtenis, die met de woorden *auctorem fidei* beginnen.

De Bisschoppen zullen het volle regt bezitten om de klerken, die zulks verdiend hebben, de straffen door de kanonieke regten voorgeschreven, of andere naar goedvinden op te leggen, en het zal hun vrijgelaten worden de geloovigen die de geestelijke wetten en kanonieke voorschriften schenden of overtreden, te censureeren. Hoewel het regt van patronaatschap aan de geestelijke regters onderworpen behoort te worden, hebben Wij toegestaan dat de quæstiën, het eenvoudig patronaatschap betreffende, voor de burgerlijke regtbanken gebragt zullen worden. Ook hebben Wij, de tijdsomstandigheden in aanmerking nemende, toegestemd dat de wereldlijke regtbanken kennis zullen nemen, van de burgerlijke gedingen de klerken betreffende, en Wij hebben vergund dat de misdaden en overtredingen der rijkswetten door de klerken begaan, door dezelfde regtbanken geöordeeld zullen worden; maar de Bisschop zal dadelijk van al deze zaken verwittigd moeten worden, en men zal er de onderscheiding bij in acht nemen, die den geestelijken stand toekomt.

Daar het huis van God door ieder met godsdienstigen en eerbiedigen ijver vereerd moet worden, zullen alle mogelijke maatregelen worden genomen om den eerbied voor en de onschendbaarheid der kerken te waarborgen. De godsdienstige Keizer en Koning zelf zal nimmer dulden dat de Katholieke Kerk, haar geloof, haar liturgie en haar heilige instellingen eenigermate gekwetst of veracht worden, noch dat de Bisschoppen en bedienaars belet worden om hun bediening en pligten uit te oefenen, dan bijzonderlijk als zij het geloof en de zeden te verdedigen en de geestelijke tucht te handhaven hebben. Overigens zal hij zijn krachtigen bijstand aan de uitvoering der vonnissen van de bisschoppen tegen de klerken verleenen, en met zorg voor de eer waken, die aan de heilige bedienaars toekomt; niet alleen zal hij nimmer iets veroorlooven dat daar inbreuk op maken kan, maar tevens zal hij alle magistraten van zijn rijk bevelen om aan de aartsbisschoppen, de bisschoppen en de geestelijkheid de verschuldigde eer te bewijzen.

Onder andere overeengekomen zaken, heeft de Apostolische Stoel zijn regt ongeschonden gehandhaafd om nieuwe dioceesen op te rigten en hun nieuwe indeelingen te geven, als daarvan het nut voor de geloovigen gebleken zal zijn; en Z. K. K. M. zal bij de uitoefening van het voorregt om Bisschoppen voor te stellen en te benoemen, dat de H. Stoel hem heeft toegestaan, voortaan den raad der prelaten van de geestelijke provinciën inwinnen. De eerste waardigheid van een metropolitaansche, aartsbisschoppelijke of bisschoppelijke kerk zal slechts door Ons en Onze opvolgers toegekend kunnen worden, tenzij deze tot een patronaatschap van leeken behoorde, in welk geval het de tweede zal zijn. Z. K. M. zal de andere dignitarissen benoemen en de kanonieke prebendes doen vervullen, tenzij dit tot de vrije kollatie der Bisschoppen, of tot het wettig verkregen regt van patronaatschap behoorde. Deze kanonieke prebendes worden aan de priesters toegewezen, die met de hoedanigheden volgens de Kanons vereischt, voorzien, zich zullen te onderscheiden hebben in de uitoefening van hun bestuur der zielen, in het beheer der geestelijke zaken, of in het leeraarschap der geheiligde wetenschappen.

Nog is overeengekomen dat in de metropolitaansche of bisschoppelijke kerken, waar zij mogten ontbreken, een penitentiair en een theologiesch kanonnik zoo spoedig mogelijk zullen benoemd worden, naar de voorschriften van het koncilie van Trente; en dat deze bedieningen zullen toegewezen worden volgens de voorschriften van hetzelfde koncilie en de pontifikale dekreeten.

Daar de keus van waardige en bekwame priesters het heil der zielen zeer nabij betreft; zoo heeft men bepaald dat alle parochiën na een openbaar konkoers begeven zullen worden, en zulks volgens de naauwkeurig op te volgen voorschriften van het koncilie van Trente; en wat de parochiën van het geestelijk patroonaatschap aangaat, zullen de beschermheeren gehouden zijn een der drie voor te stellen, die de Bisschop in uitdrakkelijken vorm aangewezen zal hebben. Daar Wij levendig wenschen aan den doorluchtigen Keizer en Koning een duurzaam blijk van onze welwillendheid te schenken, hebben Wij aan hem en zijn katholieken opvolgers in het keizerrijk Oostenrijk gaarne de benoeming van alle kanonikaten en pa-

rochiën vergund, die aan een regt van patronaatschap uit een geestelijke of wetenschappelijke stichting voortvloeijende onderworpen zijn, op deze voorwaarde nogtans dat een der drie, door den Bisschop na een openbaar konkoers het waardigst geacht zal gekozen worden. Men heeft niet vergeten om aan behoeftige parochiën een dotatie te doen genieten, in overeenstemming met de behoeften der zaken en tijden. Maar daar de instelling van het kanonieke regt alleen het regt op geestelijke goederen verleent, heeft men besloten dat allen, die tot eenig benificie van welken aard ook, groot of klein benoemd worden, nooit het beheer der daaraan verbonden goederen op zich kunnen nemen zonder formeel de kanonnieke aanstelling ontvangen te hebben. Terzelfdertijd is besloten dat om in het bezit der kathedrale kerken en hare goederen te geraken, men met naauwgezetheid de voorschriften der heilige kanons en van het pausselijk en roomsch ceremoniaal op te volgen heeft, niettegenstaande alle gebruiken en gewoonten daar aan tegenstrijdig.

Wat de kloosters betreft, die, als zij goed bestierd worden, steeds aan Staat en Kerk zeer nuttig zijn en er het schoonste sieraad van uitmaken, is bepaald geworden dat zij naar de regelen hunner eigene instelling bestuurd zullen worden, door hunne algemeene oversten bij den H Stoel rezideerende, altijd behoudens het gezag der Bisschoppen, volgens de voorschriften der H. kanons en van het koncilie van Trente; dat deze algemeene oversten vrijen gemeenschap met deze hun toevertrouwde kloosters kunnen houden, en die naar hun goedvinden besturen, en dat al de reguliere ordens zonder eenig beletsel de regels van hunne indeeling of kongregatie zullen kunnen opvolgen, novicen ontvangen, en hen in den geestelijken stand opnemen. De Bisschoppen kunnen in hunne dioceesen naar goedvinden geestelijke orden of kongregatiën van beide seksen oprigten, in acht nemende hetgeen de H. Kanons met zoo veel wijsheid voorgeschreven hebben.

Men heeft niet vergeten om met zorg en alle mogelijke oplettenheid het natuurlijk regt te bevestigen en te beschermen, dat der Kerk toekomt om alle soorten van goederen te bezitten. Want in datzelfde konkordaat is vastgesteld dat de Kerk van haar zelve vrijelijk nieuwe goederen verkrijgen kan, door elk wettig middel, en dat het eigendomsregt op de goederen, die zij nu bezit of in het vervolg verwerven zal, geheel en onschendbaar zal zijn. Het is daarom dat de geestelijke stichtingen, zoo oude als nieuwe, nimmer zonder toestemming van den Apostolischen Stoel, opgeheven of te zamen vereenigd mogen worden, hoewel de magt, op dit punt aan de bisschoppen door het koncilie van Trente verleend, geheel en ongeschonden blijft. De geestelijke goederen zullen door hen bestuurd worden, aan wie de H. Kanons dit regt van bestuur opdragen. Maar daar de zeer godsdienstige Keizer uit de openbare schatkist een subsidie voor de arme kerken geeft en niet nalaten zal te geven, zoo zullen deze zelfde goederen niet verkocht noch belangrijk belast mogen worden, zonder goedvinden van den Apostolischen Stoel en van Z. M., of aan hen, die men meent deze schatting te moeten opleggen. Daar er overigens in het keizerrijk goederen zijn, *fondsen voor godsdienst en studie* genaamd, die krachtens hun oorspong het eigendom der Kerk zijn, zullen zij in naam der Kerk beheerd worden en de Bisschoppen zullen ze bewaken volgens bepaalde schikkingen tusschen den H Stoel en Z. M. overeengekomen. Wat de inkomsten der geestelijke stichtingen aangaat, deze zullen voor de goddelijke dienst, de kerken, de seminariën, en voor alle werken de geestelijke bediening betreffende, aangewend worden, totdat het fonds-zelf, na een voorloopige overeenkomst tusschen den Apostolischen Stoel en de keizerlijke regering verdeeld zij in vaste geestelijke donatien. Maar de inkomsten der studiefondsen zullen alleen ten voordeele van het katholieke onderwijs uitgegeven worden, volgens de godvruchtige bedeeling der stichters.

De vruchten der opengevallen beneficiën zullen ook tot het godsdienstfonds behooren en in de provinciën van het keizerrijk Oostenrijk waar dit fonds niet bestaat zal men gemengde raden of kommissiën benoemen, door wie de goederen van het bisschoppelijk inkomen, zoowel als die der vakante beneficiën zullen beheerd worden, volgens den vorm en regel door den Apostolischen Stoel en zijne keizerlijke majesteit voorschreven. Maar daar, door de droevige gesteldheid der tijden in het meerendeel der landen, onder de oostenrijksche heerschappij de geestelijke tienden door de burgerlijke wet afgeschaft zijn, en door bijzondere omstandigheden niet weder in het geheele rijk ingevoerd kunnen worden, zoo hebben Wij, Ons gedragende naar het verzoek van Z. M., en de openbare rust in aanmerking nemende, die de godsdienst zoo nabij betreft, toegestaan en bepaald, dat hoewel het regt om tienden te eischen overal ongeschonden en behouden blijft, waar het nog bestaat, in de overige lokaliteiten, tot vervanging dezer tienden, of als kompensatie, door het keizerlijk gouvernement dotatiën in goederen en vaste fondsen, of in Staats-renten zullen aangewezen worden om onder hen te verdeelen, die het regt van tiendheffing bezaten. En deze dotatiën, zooals Z. M. ook verklaard heeft, zullen zonder eenige soort van last toegewezen worden, en geïnd en bezeten op dezelfde wijze als de tienden, die zij vervangen.

Eindelijk is geregeld dat alle andere quæstiën, kerkelijke personen en goederen betreffende, waarvan geen melding in de artikelen van dit konkordaat gemaakt is, behandeld en afgelost zullen worden volgens de leer der Katholieke Kerk en het gebruik van tucht door den H. Stoel goedgekeurd. Terzelfder tijd heeft men vastgesteld dat wetten, besluiten en dekreeten, van welken aard en vorm ook, die tot dus verre in het keizerrijk Oostenrijk, en de landen daaronder begrepen, bestaan hebben, en die met dit konkordaat niet overeenstemmen, ten volle afgeschaft en vernietigd zijn, en dat dit konkordaat in werking is en als Staatswet gehouden wordt, in de gansche uitgestrektheid der oostenrijksche heerschappij.

Dit zijn de voornaamste punten van dit laatste konkordaat, dat wij U kortelings hebben leeren kennen, Eerwaarde Broeders, opdat wij te zamen onze dankbetuigingen op zouden dragen aan den Vader der Barmhartigheid en den God van alle vertroosting, die aan Onzen zeer waarden zoon in Jezus-Christus, Franz Jozef, Keizer van Oostenrijk en Apostoliesch Koning een wijs en verlicht hart gegeven heeft. Bidden wij dezen Almagtigen God nederig, om de verdiensten van Maria Zijne allerheiligste moeder, van de vlek der erfzonde bevrijd, en van al de gelukzaligen in den Hemel, wier feest wij met de gewone plegtigheid gevierd hebben, om uit het gebied der Kerk alle dwalingen en rampen te verdrijven en in Zijne Barmhartigheid, aan het Hem dienende christelijke volk, eene groote vermeerdering van genaden te schenken.

In de zitting van Vrijdag is na de finantiëele diskussie gevolgd de politieke. De heer Groen van Prinsterer heeft het woord genomen, om de redevoering van den minister van Buitenlandsche Zaken, aan het slot der vorige zitting gehouden, toe te lichten. Wij mogen 't niet verbergen, wij hebben met genoegen dat antwoord vernomen. Het is ons zeer zelden gebeurd vrede te hebben met hetgeen de »vrienden" hunne politieke beschouwingen noemen, om redenen, door ons dikwerf blootgelegd, en waarop wij thans in het voorbijgaande niet willen wijzen, omdat de zaak eene opzettelijke behandeling verdient, nu de heer Groen namens zijne partij verklaart, dat eene verstandhouding, die met alle gezindheden mogelijk is, door hem gewenscht wordt. Dit willen wij al aanstonds erkennen, dat zijne redevoering van Vrijdag, zooals zij in het *bijblad* voorkomt, van een geest van toenadering getuigt, dien wij waardeeren.

In de zitting van Donderdag was door den begaafden spreker een aanval gedaan tegen 't ministerie in 't algemeen, en tegen den heer van Hall in 't bijzonder, alsof dat ministerie, en bijzonderlijk de heer van Hall, door een systeem van *apaisement* ten schade der Protestanten de Katholieken beliefd hadden. Dat thema, dat door de *Fakkel*, den *Nieuwsbode*, en *tutti quanti* was bespeeld in den ruwen en brutalen vorm dien men kent, was door den spreker uit de rezidentie in den puntigen parlementairen vorm, die hem kenmerkt, aangegeven. — De minister, verontwaardigd over deze beschuldiging en verblijd tevens, dat hij, met den heer Groen te antwoorden, de partij, die zich achter den *Nieuwsbode* schuilt, kon beschamen, ontleedde de redevoering van den aanvaller met een talent, dat — mogte het ook al niet overal in gelijke mate spreken — toch den lof van zijn tegenstander heeft uitgelokt. Wat bleef er van de beschuldiging over? Het antwoord heeft ons de heer Groen zelf gegeven.

De heer Groen betuigt geen oorlogsverklaring tegen 't ministerie, noch tegen een minister gedaan te hebben; hij heeft alleen gewezen op de *pensée politique du cabinet*, zonder vijandelijk doel, alleen om de inzigten zijner partij te doen kennen. En het inzigt zijner partij is, dat de Regering al zeer spoedig den historischen oorsprong van het kabinet zou hebben vergeten, en dat die vergeetachtige politiek haar gedurig meer onder den druk van de tegenpartij zou hebben gebragt. En welk was nu het gevolg dat hij daaruit trok? Geen ander dan dat voortaan steun moet worden gezocht, niet in eene meerderheid *hoedanig ook*, maar in *beginselen* welke met het geloof en de geschiedenis eener *christelijke* natie overeenkomstig zijn. Moeten die beginselen, die met het geloof en de geschiedenis eener *christelijke natie* in verbond staan, worden opgenomen als hadde de heer Groen daarmeê alleen bedoeld die van het Protestantismus? Neen, want een weinig verder zegt de spreker, dat hij met te wijzen op den *christelijk historischen zin* niet op het oog heeft gehad de speciale zienswijze van zijne geloofsverwanten, maar den eerbied voor het gezag der geopenbaarde en historische waarheid, ook op politiek terrein, welke door *alle* gezindheden tegenover de vrijzinnige leerbegrippen verlangd wordt. Hij heeft van de wet op de *kerkgenootschappen* opzettelijk gezwegen, omdat hij niet zonder noodzaak wilde kwetsen; dewijl die wet in haren eersten vorm hem voorkomt alle gezindheden onder het bereik der hooge politie te brengen, en in haren laatsten vorm het opschrift zou kunnen dragen: *much to do about nothing*; eene op[...] die wij volstrekt niet deelen: De bewijzen zijn voorh[...] den in aanhangige politieke en juridieke quæstiën. [...] de heer Groen zal van geluk mogen spreken als [...] voor zijne bijzondere geloofsverwanten niet vroeg of l[...] den druk der door hem niet gevreesde wet ondervin[...] Overigens verklaart de heer Groen zoo weinig eene a[...] blazing der driften verlangd te hebben, dat ook [...] *apaisement* begeerd heeft. Langs den weg van het [...] nisterie kon geene wezenlijke en duurzame bevredigi[...] worden verwacht. En tot bewijs daarvan wijst hij [...] hetgeen buiten de Kamer omgaat. Maar zouden dan [...] *Fakkel* en de *Nieuwsbode* het *apaisement* verstaan in d[...] zin van den heer Groen? En zou er voor den spreker o[...] kans zijn, dat de mannen, die zich achter die bladen v[...] bergen, zich ooit met hem kunnen verstaan? W[...] gelooven 't niet, te minder omdat de heer Groen verkla[...] dat hij de hoop van zich niet kan afwerpen, dat goe[...] verstandhouding tusschen Protestanten en Katholiek[...] kan worden bereikt. »Wanneer door een krachtig gouv[...] nement en door overeenstemming der welgezinden, [...] *streven naar suprematie*, van *welken kant* ook, on[...] rijmd wordt" — wij dachten dat zulks reeds ongerij[...] was, — »wanneer, onder zoodanigen invloed, wederzij[...] sche billijkheid en welwillendheid zich openbaart; wa[...] neer *wederzijdsche kwelling*, ook die voor eigen regt [...] belang geen doel heeft, ophoudt; wanneer in bestuur [...] wetgeving op eisch en behoefte van *elke* gezindheid gel[...] wordt; wanneer en dit vooral, het *libéralisme*, no[...] gelijk vroeger in Belgie de Roomsch-Katholieken, no[...] gelijk later welligt in Nederland, tegen de Protestant[...] misbruikt wordt." Op zulke grondslagen is er verstan[...] houding mogelijk; zij zal bereikt worden zoodra zij n[...] slechts in woorden maar door daden in praktijk kome[...] Maar zal daardoor apaisement gegeven worden aan [...] mannen, die thans klagen dat de Katholieken begunstig[...] worden boven de Protestanten, die niet minder vordere[...] dan *suprematie* van hunne protestantsche partijschap [...] en die zich niet ontzien om *openlijk* alle Katholieken [...] lasteren, met ze onder de verdenking te brengen, dat [...] alle verraders zijn van het vaderland? Zeker heeft d[...] heer Groen niet de tolk willen zijn van dezulken, toe[...] hij de aandacht vestigde op de stemmen, die buiten d[...] Kamer gehoord worden. Maar dat zal het apaiseme[...] van den heer Groen tegen over dezen meer dan h[...] apaisement van de Regering beteekenen?

Wij stappen, om gebrek aan plaats, over hetgeen d[...] spreker onder deze verklaringen tegen 't ministerie hee[...] in 't midden gebragt. En eindigen met nog in 't kor[...] te vermelden, dat de heer Groen, dewijl hij in de re[...] dentie door de *groote partij*, die de ministeriëele is, g[...] kozen werd, verklaard heeft, nieuwe pligten te vervulle[...] te hebben. Hij zal 1°. trouw blijven aan eigen denkwij[...] maar met gematigdheid, zonder overdrijving, zonder [...] willen of te bedoelen 'tgeen in den tegenwoordigen stan[...] der maatschappij *ongerijmd is*; met onverzettelijkhe[...] evenwel ten aanzien van regten, die door het gedech[...] der natie, dat, in welke gezindheid dan ook, met naau[...] gezetheid aan de godsdienst gehecht is, ter christelij[...] pligtbetrachting onmisbaar zijn. 2°. Hij zal voor zoo v[...] het mogelijk is eene wenschelijke verstandhouding aa[...] kweeken tusschen de groote (ministerieele) en de klein[...] (zijne) partij. En hij voegt er ten slotte bij, dat h[...] nimmer *in* of *buiten* deze Kamer, de bestrijder *quan[...] même* van eenige rigting, welke dan ook, vooral ni[...] van één persoon, wien dan ook, zijn zal. Hij zal nim[...] mer voorbijzien, dat ook hij groot verschil van politiek[...] rigting, op overeenstemming in liefde tot het vaderlan[...] des te meer prijs moet worden gesteld.

Deze opmerkelijke rede van den heer Groen, waari[...] hij zich een nieuwen weg opent, als hij daaraan getrou[...] blijft, is door den minister van Buitenl. Zaken beantwoor[...] Deze verheugt zich over die rede 1°., omdat de hee[...] Groen zich zooveel mogelijk heeft vereenzelvigd met di[...] groote partij, die hem wederom in de Kamer heeft ge[...] bragt. Hij herinnert daarbij dat hij minister niet va[...] antagonisme zou hebben gesproken als de heer Groe[...] het niet gedaan had. Daarom heeft hij tot den hee[...] Groen gezegd: Het antagonisme kwam van *u* en d[...] hebben de kiezers gevoeld. 2°. verheugt hij zich om d[...] uitlegging door den heer Groen aan de vorige rede ge[...] geven, dat zij geene oorlogsverklaring, maar eene ee[...] voudige verklaring was van de inzigten zijner partij. D[...] heer van Hall merkt daarbij op dat die blootlegging on[...] noodig was, dewijl zij sinds jaren herhaaldelijk hee[...] plaats gehad, en ten anderen dat zijn tegenstander al[...] leen bezield met het doel om voor zijne partij alleen t[...] spreken, evenwel van zijne partij in het geheel nie[...] gesproken heeft. Intusschen, de minister neemt de ver[...] klaring aan en legt er zich bij neer. Er was geen aan[...] val; verdediging was dus overbodig. Hij wischt het ee[...] tegen het ander uit.

Na de redenen zijner verheuging te hebben opgesom[...] neemt de minister in zijn antwoord nog slechts één pun[...] op; al het overige laat hij rusten, om van zijne zijde [...] in geene rekriminatiën te komen. En in dat ééne punt [...] dat hij opneemt, is het hem minder te doen om den [...] heer Groen te beantwoorden, dan wel om nader te doen[...]

uitkomen, hoe ongegrond de aanval van elders is.

Hij doet te dien einde opmerken, dat de heer Groen het met hem en met allen eens is, dat in April 1853 *apaisement* gewenscht was. *Apaisement* was de taak van ieder die zijn vaderland lief had, moest de taak zijn van een verstandig staatsman; *apaisement* met eerbiediging van die partij, door welke de andere partij zich gekwetst achtte. Het is goed, zegt de minister, dat *dit* uitkome; ook goed voor buiten deze zaal, dat men wel wete, dat twee mannen, die over sommige punten verschillen, het daaromtrent eens zijn, dat het in April 1853 de taak was te *apaiseeren*.

De minister wijst op de bewering van den heer Groen, dat deze 't anders gedaan zou hebben dan het ministerie. Het ministerie heeft *apaisement* gezocht in de wet op de kerkgenootschappen; de heer Groen zou 't gezocht hebben in een krachtig gouvernement. Te dien aanzien beweert de minister 1°. dat door de wettelijke regeling van de verhouding der kerkgenootschappen tot den Staat het *apaisement* in staatkundigen zin gegeven is, zoodat het onmogelijk is, dat nu die wet de twisten op staatkundig terrein herleven; 2°. dat het gouvernement een krachtig gouvernement is, dewijl het de wet in allen deele doet naleven. Hij vraagt waaruit het blijkt, dat de Regering dat niet doet? Het blijkt, helaas! maar al te zeer, dat aan de wet eene al te strenge hand wordt gehouden. Aan deze opmerking heeft de minister eene andere toegevoegd, namelijk, dat het gouvernement niet krachtig maar zwak zou zijn, als het buiten de wet trad en onregt pleegde, met toe te geven aan den zenuwachtigen aandrang van sommige zijden. Dat doen wij niet, betuigt de minister. 't Is waar, in zoo verre die aandrang niet de uiterste overdrijvin; van de twist- en tweedragtzaaijers betreft; maar tusschen die onzinnige uitersten en het regt ligt een groot veld, waarop, wij hebben 't bewezen, de Katholieken menige miskenning te verduren hebben. Maar, en dit kenschetst den harden toestand der Katholieken in Nederland, desniettegenstaande is het eene verdienste voor de Regering, dat zij niet zwak genoeg is geweest om te buigen voor eischen, die Nederland ten prooi van partijschappen zouden hebben geworpen. De minister heeft aan dezulken het hoofd geboden en ze met de minachting, die ze van elk regt geaard Nederlander verdienen, bejegend.

De minister heeft geëindigd met de aandacht er op te vestigen dat apaisement in staatkundigen zin niet verward moet worden met apaisement in de gemoederen. Wanneer men in een land, als het onze, waar de godsdienst na aan het hart der bevolking ligt, dagelijks herhaalt in sommige bladen, dat de Regering zeker genootschap benadeelt, en een ander begunstigt; wanneer een gedeelte der dagbladpers voortgaat om de gemoederen dag op dag op te wekken, en wanneer men dan in de Kamer spreekt in een zin, die dat schijnt goed te keuren; dan zal men de gemoederen hoe langer hoe meer in beweging brengen." Maar, zoo gaat de minister vragender wijze voort, maar mijne Heeren, welke gemoederen en van wie? Men heeft er die met een staatkundig doel begonnen zijn, en waarvan met der tijd wel het masker zal worden afgerukt; ik spreek hier niet van den geachten spreker en zijne vrienden; maar hoe velen zijn zij en welke welgezinden ondersteunen ze? Zij hebben zich bedrogen in den tijd, waarin zij begonnen zijn; zij hebben gemeend nog in 1853 te leven, toen eene geschokte natie trilde onder de beleediging haar buiten 's lands aangedaan." Wij moeten toegeven dat de allokutie daarvoor opgenomen is, maar betwisten 't regt daartoe. De minister sluit met de verklaring, dat thans niets van dat alles bestaat wat in 1853 de gemoederen in beweging bragt, en dat hij, wat men ook doen moge tot opwinding der gemoederen, voor de gevolgen niet bevreesd is, omdat het gezond verstand der natie, het welgezinde deel der bevolking, van welke godsdienstige gezindheid ook, de Regering zal ondersteunen.

Na deze beide redevoeringen is het slot der zitting gewijd geweest aan de quæstie der benoemingen tot ambten. Daarbij komt niets anders voor dan verklaringen, en betuigingen, welker waarde wij later, na den afloop der diskussien over de begrooting, opzettelijk denken te onderzoeken.

De Tweede Kamer heeft in de zitting van Zaturdag, na hoofdstuk II zonder diskussie te hebben aangenomen, de gansche zitting besteed aan hoofdstuk III, Buitenlandsche Zaken. Verscheidene sprekers hebben daarbij verschillende meer of min belangrijke belangen ter spraak gebragt, die de minister in zijne redevoering allen heeft opgenomen, zonder daarom op vele punten meerder licht aan te brengen. De heer Rochussen, in 't belang van den handel, had gevraagd 1°. naar de aansluiting van den spoorweg van Arnhem naar Oberhausen. 2°. naar de brug te Keulen over den Rijn te leggen. 3°. naar de vermindering van de scheepvaart regten op den Rijn. De minister heeft omtrent het 1e punt geantwoord, dat de Regering, in zake van ons traktaat met Pruissen, zich houdt aan de opvatting harer voorgangers, dat Pruissen gelijkelijk met ons moet klaar zijn. Op het 2e punt dat de letter van het Mainzer-verdrag zich niet verzet tegen de brug, maar dat er eene goede doorvaart moet worden gehouden. De regering is van meening, dat het niet voldoende is, dat er geen last gebroken wordt; zij meent dat de doorvaart vrij moet blijven. Op het 3de punt, dat de Rijn volgens het Weener traktaat vrij moet zijn. Wij hebben het voorbeeld daartoe gegeven in 1850, maar de duitsche Staten hebben dat niet gevolgd; zij hebben alleen de tollen op de helft verminderd. Hij is van meening, dat wij vroeg of laat, maar niet dan in den uitersten nood, gebruik zullen moeten maken van onze regten, om de Rijn-Staten tot de vrije vaart te dwingen.

De heer van Goltstein heeft gewezen op de noodzakelijkheid, om onze neutraliteit te bewaren. Hij meent dat het niet genoeg is lijdelijk in afwachting te blijven; maar dat men bij tijds er op moet bedacht zijn om gevaren af te wenden. En zoo ziet hij een groot gevaar voor onze onzijdigheid in de verbinding van Limburg aan den Duitschen Bond,

De minister geeft het den heer v. Goltstein toe, dat er bij tijds moet gezorgd worden om gevaren, die opkomen mogten, af te wenden. Hij verzekert dat hij zulks doet, en noodigt den spreker uit in zijn kabinet te komen ten einde zich daarvan te overtuigen. Dat is een argument waaraan de Kamer weinig heeft; maar van den anderen kant is het zeker, dat de minister zijne korrespondentie op dat stuk niet openbaar kan maken. De minister erkent tevens, dat de pozitie van Limburg ons moeijelijk kan vallen, alhoewel hij meent, dat, volgens het volkenregt, onze neutraliteit niet zoude zijn geschonden door de deelname in een oorlog van 't limburgsch kontingent in den duitschen Bond.

De heer van Goltstein heeft tevens de aandacht gevestigd op de opleiding van diplomaten. De minister tracht den heer van Goltstein aan te toonen, dat hij te veel vergt. Gaarne zou hij de attachés in zijne bureaux laten werken en hun aantal vermeerderen; maar dan zou hij zijne begrooting wel met 12 duizend gulden moeten verhoogen.

De heer van Bosse vraagt of de quæstie van de afschaffing van den Sondtol reeds zoo ver gevorderd is, dat er tot dat einde eene bepaalde bijeenkomst van diplomaten zal plaats hebben. De minister antwoordt, dat de juiste tijd der bijeenkomst nog niet bepaald is, maar dat onze gezant reeds van de noodige instruktiën is voorzien. Hij wil nu niet reeds zeggen dat het belang van Nederland zou meêbrengen om in het denkbeeld van kapitatisatie te treden. Onze gezant heeft in last om aan te hooren, met het voorbehoud om geheel in ons regt te blijven.

De heer Mackay vraagt of onze pozitie dusdanig is, dat wij ons geheel moeten *verzaken*? Hij komt op tegen de rigting, die hij ziet bij de groote Staten, om de kleine te ignoreeren, zoodat de meerderheid voor de minderheid beslist. Hoe kan de minister antwoorden op de vraag van den spreker anders dan door betuigingen? En heeeft deze iets aan de hand gedaan dat geschikt zou kunnen zijn, om te verhinderen den overmoed der groote Mogendheden? Het zijn niet de groote oorlogen van het Keizerrijk, die de diplomatie en het volkenregt hebben gerevolutionneerd. De revolutie was reeds ingevoerd in de beraadslagingen der groote mogendheden op den dag dat Rusland en Pruissen het josephistiesch Oostenrijk hebben weten over te halen, om met hen Polen te verdeelen. Keizer Napoleon heeft het gegeven voorbeeld zich ten nutte gemaakt, en op het Weener kongres is door de groote monarchen van het Noorden van die politiek een zoogenaamd *heilig verbond* gemaakt, Wat is daartegen te doen? Dat heeft noch de heer Mackay, noch de minister gezegd. Is er iemand anders die het weet?

De heer van Hoëvell noemt de politiek van het gouvernement ten opzigte van het binnenland zeer beweegelijk; en vreest dat de buitenlandsche politiek even beweegelijk is. Hij ziet daarvan het bewijs in de veranderde houding van den minister, in zake der toelating van *konsuls* in onze Koloniën. De spreker is tegen dit hoofdstuk van begrooting 1°. omdat zij strekt om de diplomatie hooger te bezoldigen, 2°. om het tafelgeld, 3° om den post der geheime uitgaven. Wij achten de twee laatste punten op het hoofdstuk onmisbaar; en wat de strekking in het eerste punt vermeld betreft, zij is niet geprononceerd genoeg om daarom deze begrooting te verwerpen. Omtrent de grief der bewegelijke politiek verklaart de minister, dat hij niet geweest is tegen de toelating van konsuls door middel van traktaten, die hunne regten naauwkeurig zouden afbakenen. Intusschen beroept zich de minister op zijn onveranderlijkheid in zake van beginselen; hetgeen aan den heer van Hoëvell de gelegenheid verschaft, om verscheidene punten op te noemen, waarin de minister wel ter dege veranderd is.

Verscheidene sprekers komen terug op hunne gemaakte aanmerkingen, hetzij om ze nader aan te dringen, hetzij om den minister te bestrijden. Daarna worden de algemeene beraadslagingen gesloten.

Bij art. 1, traktement en tafellgeld, wordt door den heer Reinders voorgesteld: de woorden *tafelgeld* te laten wegvallen en de som met *f* 4000 te verminderen. De heer Dommer daarentegen, bij wijze van middenweg, stelt voor het woord *tafelgeld* te laten staan, maar de som voor memorie uit te trekken. Onder de verschillende sprekers, die daarover het woord voerden, waren er slechts twee, die het tafelgeld-zelf bestreden; het waren de heeren Reinders en van Hoëvell; andere bestrijders hadden slechts bezwaar of omtrent den vorm der aanvraag, of omtrent de konveniëntie om haar op dit oogenblik te doen. De heer van Hall heeft verklaard, dat hij er geen persoonlijke quæstie van maakt, en de minister van Justitie, dat de som op de begrooting gebragt is door het gansche kabinet. Wij zeggen met alle regt. Inderdaad, als een minister sterft of zijn ontslag neemt, dan moet niet gezocht worden naar een minister, aan wien het gelegen komt den Staat te dienen en geld toe te geven. Daarmeê sluit men de deur voor een knap man, die niet rijk genoeg is, om jaarlijks eenige duizenden op zijne bediening toe te geven.

De behandeling dezer zaak is tot heden verdaagd.

De brand, die in den vorigen nacht in de branderij van de heeren Duys en Zurhorst te Rotterdam heeft gewoed, is ontstaan op den meelzolder, vermoedelijk door een vonk van de lamp, waarmede men in den avond die plaats had bezocht. Er hebben 13 brandspuiten gewerkt. (*N. R. C.*)

CREDIET-VEREENIGING. — *Maandelijksche balans, opgemaakt ultimo Okt.* 1855. 641 leden, vertegenwoordigende een maatschappelijk kapitaal van *f* 3,369,715.

	Credit.	
In portefeuille	*f* 366,277.67	
Diverse debiteuren . . .	» 58,237.12½	
Cassa	» 9,307.76½	
	————	*f* 433,822.56
	Debet.	
Gedane stortingen. . .	*f* 336.971.50	
Diverse crediteuren . .	» 59,170.31	
Balans	» 37,680.75	
	————	» 433,822.56
In disconte genomen . .	*f* 863,150.18	
» » gegeven . .	» 841,712.61	

De Voorzitter van Commissarissen,
J. HEEMSKERK Az.

De Directie,
BERG.
L. KEYZER.

's GRAVENHAGE, 18 November. Z. K. H. de Prins van Oranje, is gisteren uit Leyden in deze rezidentie aangekomen, ten einde H. M. de Koningin, van H. M. terugkomst van hare buitenlandsche reis, te verwelkomen.

DELFT, 17 Nov. Heden zijn de prijzen der Kaas geweest *f* 23 a *f* 26 per 100 Ned. ℔. Er zijn ter markt verkocht 16 stapels, wegende 2445 Ned. ℔.

HOORN, 15 Nov. Op de markt alhier werden 183 stapels kaas aangevoerd wegende te zamen 45,443 Ned. ℔. prijs kleine *f* 30.75, comm. 32.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*:

PARIJS, 12 Nov. De *Moniteur* bevat de volgende depêche uit Sebastopol van 16 dezer. Ons artillerie-park, genaamd van den Molen, bij Inkerman, is gisteren gedeeltelijk door ontploffing vernield. Drie magazijnen, bevattende 30,000 kilo buskruid, 60,000 patronen en 300 geladen grenaten, benevens vele andere ontvlambare stoffen, hebben ook in het nabijgelegen engelsche artilleriepark ontploffingen veroorzaakt. De Franschen en Engelschen waren in 6 uren tijds meester van het vuur. Het verlies bestond in 30 dooden, waaronder 2 officieren en 100 gekwetsten, waaronder 10 officieren. Het verlies der Engelschen is bijna even groot. Het is moeijelijk de oorzaak van dit treurig voorval te vernemen, maar de voorraad van ammunitie is zoo aanzienlijk, dat de hulpmiddelen des legers daardoor in geenen deele worden verkort.

Ll. Zaturdag heeft de stad Parijs een schitterend feest gegeven aan Prins Napoleon en aan de Kommissie der tentoonstelling. Bij deze gelegenheid heeft de prefekt der Seine een toast toegebragt aan de Keizer en de Keizerin, terwijl prins Napoleon dien door een toast op de stad Parijs beantwoordde..

MARSEILLE, 17 Nov. Nadere berigten met de Louqsor aangebragt melden, dat de britsche stoomboot *Pacific* is gestrand. 220 russische krijgsgevangenen zijn te Konstantinopel aangekomen.

De hertog van New-Castle was van Trebizonde in de Turksche hoofdstad gearriveerd.

Berigten uit de Krim melden, dat de vrees voor een aanval van de Russen veel is veranderd.

De Sardiniëers ontvangen nieuwen krijgsvoorraad.

Kinburn is versterkt, geproviandeerd en heeft nieuw materieel ontvangen.

BRUSSEL, 19 November. Het dagblad *le Nord* bevat eene depêche uit Berlijn, welke de volgende bijzonderheden nopens de reis van Keizer Alexander mededeelt. Volgens deze zou de Keizer, den 7den door de landengte van Perekop getrokken, den 8sten te Simpheropol aangekomen, den 9den naar Baktschisarai gegaan zijn en den 10den de troepen tusschen noordelijk Sebastopol en Mackenzie in oogenschouw genomen hebben.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 Nov. Met de *Louqsor*, die te Marseille is aangekomen, en den 8n Konstantinopel verlaten heeft, zijn er berigten van het turksche leger uit Azië ontvangen. Zij melden dat Ferhad-Pacha (een hongaarsch officier) de voorhoede kommandeert en tegen Kuais oprukte. Men was door middel van schipbruggen de door de regens gezwollene rivieren overgetrokken. Omar-Pacha is voornemens met de Cirkassiërs eene junktie te bewerken.

— In de *Presse d'Orient* leest men dat generaal Murawieff, geheel ontmoedigd, gek geworden is en dat een raad van generaals van Tillis prins Bebutoff heeft ontboden om over het russische leger het bevelhebberschap te aanvaarden.

Uit Kinbrun heeft men brieven ontvangen, waarin berigt wordt dat het 95ste linie-regement in die vesting is gelaten met zware artillerie.

De Porte heeft de tunezische soldaten, de veroorzakers der rampzalige gebeurtenis, welke den 4en heeft plaats gehad, doen ontwapenen en in staat van beschuldiging gesteld. Na twee aanvallen tegen het fransche hospitaal, waarbij de Tuneziers twintig dooden of gekwetsten hadden, vermoordden zij op eene afgelegene plek, twee zieke-oppassers en hebben met sabelhouwen den scheepsluitenant Blaise gewond. De turksche bevolking is onverschillig gebleven, en de turksche overheden te Konstantinopel ondersteunen krachtdadig generaal Larchey. Het schijnt dat de heer Blaise van zijne wonden zal genezen.

— Onderscheidene dagbladen bevatten de onderstaande mededeeling in de Fransche taal geschreven en onderteeken door F. Pyat, Rougée en G. Jourdain:

»Door het verdrijven van de uitgewekenen op het eiland Jersey, is de Engelsche regering Bonapartistisch geworden. Zij heeft door deze handelwijze onbillijk en lafhartig gehandeld; lafhartig omdat zij, terwijl zij de schrijvers van den brief te Londen, die onder de bescherming der gewone wetten staan, geenzins waagde en vermogt te treffen, voor onze vrienden te Jersey het voorwendsel aannam dat deze onder een bij wijze van uitzondering staande régime zijn; en onbillijk heeft zij gehandeld, omdat zij, om zoo te zeggen, de onschuldigen met de schuldigen te gelijk getroffen heeft, aangenomen dat menschen strafbaar zijn, die hun onbetwisbaar regt uitoefenen, door de Engelsche natie oplettend te maken op het gevaar van haar bondgenootschap met Bonaparte."

De *Morning Post* laat op deze mededeeling volgen, dat deze lieden niet schijnen te willen rusten, en er blijkbaar op uit zijn om hunne uitzetting uit Engeland tot stand te zien brengen, een maatregel, waaraan, zoodra ne regering daartoe door de *alien bill* zal gemagtigd zijn de bijval der openbare meening zal ten deel vallen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 16 Nov. Uit Frankfort schrijft men dat bij hare doorreis te Mainz, H. M. de Koningin der Nederlanden, door den hertog van Nassau, welke zich tot dat einde derwaarts had begeven, is begroet.

— Een zekere dr. Denicke, korrespondent van het te Brussel verschijnende russischgezinde blad *le Nord*, heeft bevel ontvangen Hamburg te verlaten.

— Tengevolge van den gevaarlijken toestand, waarin de ingezetenen van het kanton Wallisserland, door de herhaalde schokken van aardbeving verkeeren, hebben de meestvermogenden besloten zich naar Amerika te begeven.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 November.

BEVALLEN (15 Nov.): G. J. Rebel, geb. Klapmeijer, D. — (16 Nov.): A. Wijnand, geb. Bulk, Z.

OVERLEDEN (13 Nov.): C. van Praagh, wed E. van Lier, 70 j. — (14 Nov.): C. Franken, geb. Jacobson, 42 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

PARIJS, 17 Nov. Fransche 4½ pc. 90.—; 3 pc. 64.90; 3 pc. Spanje 33⅜; id. 1¼ pc. 19½; 4½ pc. Met. 81; Rom. Leen. 84.

LONDEN, 17 Nov. Consols 87⅞, 3 pc. Spanje buitenl. 38; 1¼ pc. dito 19⅜; Comité-Bewijzen 4⅝; Passive 6⅛. 5 pc. Rusl. 94½; 4½ pc. dito 87; 4 pc. Holl. 93½; 2½ pc. id. 63½; 5 pc. Sardinië 85, Brazilië 98½; 4½ pc. Peru 74½; Gren. uitg. 6⅝; id. werk. 19½; 3 pc. Mexiko 19½; Turkije —; 4 pc. Portugal 44; Ecuador —; Wissel op Amst. —.—.

WEENEN, 17 Nov. Met. 5 pc. 74⅜; id. 4½ pc. 64⅜; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 11.5; Amst. ——; Parijs 132, Goud 18½; Zilver 13½; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 17 Nov. 3½ pc. Pr. Staatsch. —; 5 pc. Rusland 95½; id. 4½ pc. —; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. 20½; Parijs 79⅜; Amst. —; Weenen 142⅜; Petersburg 96¾.

HAMBURG, 17 Nov. Spanje 3 pc. 30½; id. 1 pc. 18; Rusl. 5 pc. —; 3 pc. Mexikanen —; 5 pc. Sardinië —; Wissel op Amst. —.—; Londen kort —.—; Weenen —.—.

FRANKFORT, 17 Nov. 5 pc. Met. 65⅛; 1 pc. Spanje binnenl. 19¼; id. 3 pc. 32½; Wissel op Londen 3/m. ——; Parijs —; Weenen —; Amsterdam —.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	16 NOV. 4½ u. gebl.	17 NOV.		4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	61⅞	61 15/16	a	62 1/16	62
Dito Dito	3 »	73¼	73¼	»	73½	73 5/16
Dito Dito	4 »	92	91 15/16	»	92	
O. I. Leening 1844	4 »			»		
Amortisatie	3½ »	89¼	89	»		
Handel-Maatschappij	4½ »		126⅝	»		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½ »			»		
Dito Hollandsche dito	. .			»		
Obligatiën	4½ »			»		
Maatschappij van Weld.	4 »			»		
Aand. Ned. Bank.	»			»		
België, Certifikaten	2½ »			»		
Dito *Rothschild*	2½ »		50	»		
Frankrijk, Obligatiën	3 »			»		
Spanje, Oubep. Stukken	1¼ »	19½	19⅝	»	19½	19½
Nieuwe	3 »	38¼		»		
Binnenlandsche	3 »	32¾	32⅝	»	32¾	32¾
Cert. Coup. Sp. Com.	.	4½		»		
Amortisable Schuld	.	6⅛	6 1/16	»	6⅛	
Portugal, te Londen	3 »	40	40	»		
Dito Uitgestelde	.			»		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5 »	101⅛	101	»		
Dito A°. 1828—1829	5 »	100	99⅞	»		
Negot. 1831 en 1833	5 »			»		
Nieuwe Engelsche	4½ »	86⅝		»		
Negot. 1840	4 »	74⅝	74⅝	»		
Dito *Stieglitz*	4 »			»		
Dito Nieuwe	4 »			»		
Certifikaten te Hamburg	5 »			»		
Inschr. op 't Grootboek	6 »			»		
Dito Certifikaten	6 »			»		
Polen, Obligatiën	4 »		67¾	»		
Aandeelen 1835	. .	142½		»		
Oostenrijk, Metalliek	5 »	62⅝	62 9/16	»	62 11/16	62 11/16
Dito Nationale	5 »	65 15/16	65 11/16	»	65¾	65⅞
Dito 1847	2½ »	31⅞	31 13/16	»	31⅞	
Dito 1851 en 1852	2½ »	31⅞	31 13/16	»	31⅞	
Dito Nieuwe	5 »	72⅞	72 9/16	»	72 11/16	72 11/16
Dito 1854	5 »	72⅞	72 9/16	»	72 11/16	72 11/16
Weener Bank	5 »			»		
Dito	4 »			»		
Aand. met Loting fl. 250	. *f*		822	»		
Nieuwe dito 1854	. .		207	»		
Pruiss. Aand. 1854	3½ »			»		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.	»			»		
Dito Orig.	. .			»		
Napels, Cert. bij *L. en B.*	5 »		102	»		
Sardinië, te Londen	5 »			»		
Denemarken, dito	3 »		100¼	»		
Louisiana, te Londen	5 »	99⅞		»		
Brazilië	5 »	97⅞	97⅞	»		
Dito 1843	5 »	96⅞		»		
Mexiko, te Londen £ 100	3 »	18 5/16	18¼	»		
Dito Onbepaalde	3 »	18 5/16	18¼	»		
Peru	4½ »			»		
Grenada, dito à £ 100	2½ »	17 15/16		»		
Dito Uitgestelde	. .		6⅞	»		
Ecuador	. .	3¼	3¼	»		
Venezuela, te Londen	4½ »			»		
Dito Uitgestelde	1½ »			»		
Grieken, Bl. à £ 100	5 »			»		

5 pCt. Stieglitz 80⅛; Ecuador onb. 3¼; Fr. O. Sp. A. *f*130; O. B. A. *f*990.

Handel of variatie waren heden van weinig beteekenis.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 4½ pCt. Diskonto 4 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 55½	Livorno	2/m	*f* 38⅞
»	zigt	» 56	Napels	»	» 87
Bordeaux	2/m.	» 55½	Petersburg	»	» 1.65½
»	zigt	» 55⅝	Weenen	6 w.	» 30½
Madrid	3/m.	» 243	Augsburg	»	» 35¼
Cadix	»	» 243	Frankfort	»	» 98¼
Seville	»	» 240	Hamburg	2/m.	» 34⅞
Bilbao	»	» 241	»	zigt	» 35 1/16
Lissabon	»	» 41¼	Londen	2/m.	» 11,70
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,85
Genua	2/m.	» 45¾	Rotterdam		» ¼

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 19 November.

De prijzen der KOFFIJ, zijn thans als volgt aan te nemen. Bij het ½ Ned. Pond. MOCHA 60 a 65 cs.; JAVA, bruin 42 a 43 c., geel 39 a 40 c., geelachtig 36 a 38 c., blank 34½ a 35½ c., fijn groen en blaauw 35 a 38 c., groen 34½ a 35 c, groenachtig 34 c., ordinair 33½ a 34 c., gemeen 32 a 33 c.; PADANG 33 a 36 c.; FABRIJK 35 a 37 c., ST. DOMINGO 31 a 32 c.; BRALIL, goed ordinair 29 a 30 c., ordinair 27½ a 28½ c., gemeen 24 a 26½ c.; LAGUAYRA, PORTORICO, HAVANA, CUBA, middel en fijn 36 a 38 c., goed ordinair 34 a 35 c., ordinair 32 a 33 c.; TRIAGE 20 a 29 c.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 16 Nov. Rogge. Voor verzending was er een redelijke handel in ligt en ongedroogde soorten, terwijl aan stookerijen slechts in het laatst der week iets van belang is omgegaan, tot ruim vorige prijzen. De volgende verkoopen werden bekend; 147/2 ℔ ligt gedr. Deensche *f* 370 6/w.;

ANTWERPEN, 17 Nov. *Koffij*. In aangename stemming; gisteren werden er ca. 700 balen Braziel per *Frey* verkocht, en heden nog eenige honderd balen Braziel en St. Domingo uit de 2de hand.

Granen. Zeer vast. Pruissische Tarwe *f* 21¾ a 22 per 80 k°. Disponible Amerikaansche Rogge werd gisteren en *f* 14¾ betaald. Voor Zeeuwsche Winter Garst besteed *f* 10⅛ a 10¼ en voor eene partij nieuwe dikke Engelsch[e] pr. 62 k°.

Lijnzaad goed prijshoudend, en voor Glubock heeft *f* 19¾ a ¾ pr Mud betaald.

4000 k°. *Cochin Cocos Olie* vonden gisteren tot verh[oogde] prijzen nemers.

Metalen. Van Spaansch Lood vonden de vorige 25,000 k°. op levering koopers, zoo mede 5000 k°. inla[ndsch] Lood, 4000 k°. Amerikaansch Koper ex *Catharina* vo[nden] almede koopers.

Rijst. Voor Arracan worden hoogere prijzen ingewil[ligd] en verlangt men heden *f* 8½ a *f* 8¾. Van gepelde Neer[l.] werden 2000 balen *f* 11 verkocht.

143/2 ℔ Archangel *f* 372 1/m.; 144/2 ℔ Stockholm [...] 6/w.; 145/2 ℔ ligt gedr. Deensche *f* 365; 144/2 ℔ [...] *f* 398 6/w. en *f* 400 6/w.; 147/2 ℔ ligt gedr. Deensche [...] 3/m.; 142/2 ℔ Libau *f* 385 3/m.

Gerst ondervond meer kooplust en werd zoo bij part[ijen] bij uitsluiting hooger verkocht. Men noteerde: 130/2 ℔ [...] Zweedsche *f* 264 3/m.; 126/2 ℔ Libau *f* 278 3/m. en *f* 280 3[/m.]; 132/2 ℔ gedr. Zweedsche *f* 260; 133/2, 136/2 ℔ Enge[lsche] *f* 275 1/m., 281 6/w.; 129/2 ℔ Libau *f* 287 6/w.; 13[...] gedr. Zweedsche *f* 260 6/w.

Moutwijn. Zaturdag werd veel à *f* 23 en 23¼ geko[cht], waarna door enkele posten de marktprijs van *f* 23½ be[taald] werd; Maandag verhoogde de markt op *f* 24 en was [...] wel aan te komen, evenwel werden Dingsdag nog e[enige] posten tot dien prijs genomen, Woensdag liep de mark[t] *f* 23½ terug, doch bleven alzoo koopers overig; gisteren [...] der verandering; heden was er een goede handel, zoo [...] binnen als buiten de stad à *f* 23¾.

Jenever *f* 29.25; Amst. Proef *f* 30.50.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEZEILD:

TEXEL, 17 Nov. Zwanenburg, Albira, Suriname. - Schol[...], Lorely, New-York. - Besseling, Elsiena, Livorno. - Veenhui[s], Bougina Lammechiena, Genua. - Van der Zee, Vrouw Nee[...], La Rochelle. — 18 Nov. Stoffels, Stad Leeuwarden, Nap[els]. - Bakker, Thetis, Genua.

BROUWERSHAVEN, 17 Nov. Ochtman, Stad Zierikzee, ([Rot]terdam) Batavia.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 18 November in lading naar:

Keulen	A. v. Ahlen, Colln N° 9.
Keulen & Coblentz	J. Grenshauser, die Gebruder.
Mainz	J. B. Hartman, Mainz N°. 3.
Weesel	F. Beijer, Wilhelmina.
Dusseld. & Neus	H. Lutzenkirchen, Koophandel.
Manheim	L. Lang, Concordia.
Frankfort	J. Kievitz, Frankfort N°. 17.

Rijnhoogte ARNHEM 16 Nov. 1 el 35 duim.
KEULEN 18 „ 6 vt. 7 „

Advertentiën.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitg[ever].